

et dobbelt Formaal. Det gaaer tildeels ud paa, med Hensyn til Afhændelser af Bøndergods, at ordne Forholdet mellem Lehns-, Stamhuus- og andre Fideicommissbesiddere paa den ene og deres Familier paa den anden Side; det er bekendt, at der tidligere har kunnet erholdes Bevillinger i samme Retning; dette Lovforslag er nu, om man vil, en yderligere Udførelse deraf, det er, saa at sige, en gennem Loven givne almindelig Bevilling. Men Lovforslaget har tillige et andet Formaal, som for mig er det vigtigste, nemlig at fremme Selveiendom, ved at hæve det Baand, der hviler paa Dispositionen over det til Lehn, Stamhuse og andre Fideicommisser hørende Bøndergods, og forsaavidt nogenlunde at stille dette Bøndergods, med Hensyn til Overgangen til Selveiendom, i samme Forhold som andet Fæstegods i Landet. Nu har vel under Sagens tidligere Behandling den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te District (S. N. Hansen) yttret stor Betænkelse ved at gaae ind paa Lovforslaget, fordi han frygtede for, at Regeringens Control med de nuværende Besiddere vilde til Familiernes Skade for meget svækkes; han har saaledes fra Lehnscontrollens Standpunkt havt Ængstelse for at tiltræde Forslaget, selv om dette modtog den Forandring, som fik Pluralitet for sig ved 2den Behandling; skjøndt det forstaaer sig, at hans Ængstelse herved noget maatte dæmpes. Men jeg skal tillade mig at bemærke, at, da den høitærede Justitsminister, som er den øverste Autoritet, hvem Lehnscontrollen er anbetroet, ikke i denne Retning har fundet Betænkelse, saa troer jeg, at den ærede Rigsdagsmand vil kunne berolige sig, og jeg troer ikke, at Forsamlingen vil have Grund til at lægge nogen Vægt paa de Indvendinger, som kunne gøres fra den Side. Man har derhos meent, at den hele Reform vilde, som man har udtrykt sig, skee paa Fæsternes Beføstning. Men, ligesom det ikke i Principet er noget Nyt, hvorom her er Spørgsmaal, efterdi der, som sagt, hidtil har kunnet erholdes Bevillinger til Afhændelse af det omhandlede Bøndergods, saaledes maa det ei heller oversees, at der her jo kun er Tale om Lehnsbaandets eller det fideicommissariske Baands Ophævelse med Hensyn til

Dispositioner over Bøndergods, men dette Baand er ikke paalagt for Fæstebøndernes Skyld, og man kan altsaa, naar det nævnte Baand hæves, vistnok ikke med fuld Føie sige, at det skeer paa Fæsternes Beføstning. En Betragtning, som man imidlertid i denne Henseende fornemmelig har troet at kunne gjøre gjældende, er navnlig bleven fremhævet af den ærede Rigsdagsmand for Holbø Amt 1ste District (B. Christensen); han har nemlig gjort opmærksom paa, at det skulde være at vente, at der snart vilde blive forelagt et Lovudkast om Fæstegodsets tvungne Overgang til Selveiendom, hvorved der vilde blive tillagt Fæsternes og deres Efterladte en vis Dvotadeel af Fæstestedernes Værdi, og det er derhos af samme ærede Rigsdagsmand udtalt, at man med saa meget større Sikkerhed turde imødesee et saadant Lovudkast, som en paa dette Grundlag hvilende Reformplan skal af den forrige Indenrigsminister være bleven Landbocommissionen forelagt „som Ministeriets Anskuelse.“ Jeg maa tillade mig at berigtige dette; thi det forholder sig ikke saaledes. Den forrige Indenrigsminister har i sin Tid udtrykkeligt tilkendegivet Landbocommissionen, at de Forslag, der af ham forelagdes Commissionen, kun maatte betragtes som støttede paa hans individuelle Anskuelser, da ingen Forhandling derom i Statsraadet havde fundet Sted, forinden de bleve Commissionen forelagte til Overveielse. Det ærede Medlem har fremdeles med stor Bestemthed udtalt, at han holdt sig overbevist om, at Fæsternes Efterladte have Ret til en Dvota af Fæstestedernes Værdi. Men ogsaa dette turde være irigtigt. Fæsternes Efterladte have ganske vist ingen saadan Ret; hvilket paa det Allerbestemteste er udtalt, og, som mig synes, aldeles fyldestgjørende godtgjort i selve den Plan til Fæsteforholdets Afsløsning, som af den forrige Indenrigsminister blev Landbocommissionen forelagt; det er deri udtalt saa stærkt og saa bestemt, som kun muligt. Men, vil man sige, om end Fæsternes Efterladte ikke allerede have en saadan Ret, vil denne dog kunne tillægges dem ved Lovgivningen, og man erindrer om, at den nylig nævnte Reformplan netop gik ud paa at gjenneføre en saadan Idee. Men det er dog vist